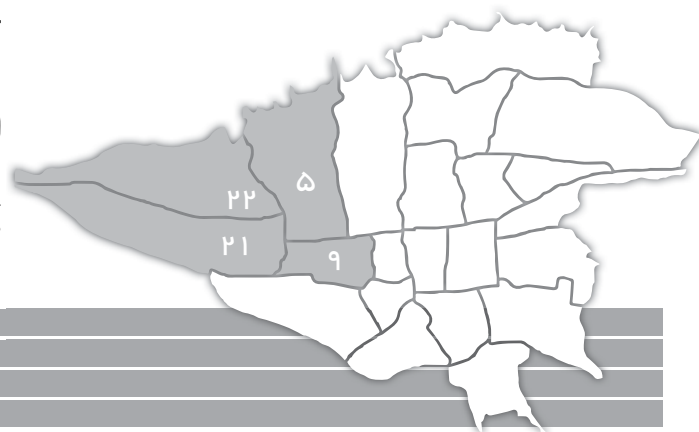

آرشیو تخصصی از هویت تهران نداریم

صفحه ۱۲

دوشنبه
۳۰ مرداد ۱۳۹۹
سال شانزدهم / شماره ۷۶۴
صفحه ۱۶

عکس: علیرضا طهماسبی

گفت‌وگو با مدیرعامل شرکت ساماندهی و مشاغل شهر تهران درباره واحدهای صنفی پردردسر در محله‌های غرب تهران

با ورود بازارهای تخصصی مزاحم‌ها می‌روند

صفحه ۸

بانوی هنرمند محله مهرآباد، نخستین مرکز تخصصی معرق چوب منطقه را راه‌اندازی کرده‌است

هنر درآمدزایی با چوب

فکرش را هم نمی‌کرد علاقه به چوب‌های رنگارنگ با شکل‌های مختلف که از کودکی با او همراه بوده است، روزی عنوان هنرمند «معرق‌کار» را پسوند نامش قرار دهد و هنرجوهای بسیاری را برای شاگردی در کارگاه‌های آموزشی‌اش به صف بکشد. «فاطمه محسنی‌پور»، ۳۵ ساله، اصفهانی‌الاصل...

صفحه ۷

چند روایت از بازیکن سابق تیم ملی و ساکن شهرک فرهنگیان از محله و همسایه‌های قدیمی

فوتبال مرا از خزانه به غرب تهران آورد

ساکنان قدیمی شهرک «فرهنگیان» و «آزادی» در منطقه ۲۱ خوب به یاد دارند که ۲ ستاره سابق فوتبال ایران که عضو «تیم ملی» و باشگاه‌های...

صفحه ۴

۱۸۱۹

جهت کسب اطلاعات بیشتر و سفارش آگهی
با نزدیکترین دفتر قبول آگهی تماس بگیرید

شرح در صفحه ۳

با تبلیغات در **هلمشهری**
درست به هدف برزید

یادداشت

سمیرا باباجانیور
خبرنگار

نوسازی بافت فرسوده با مشارکت مردم

بحث نوسازی و ساماندهی بافت فرسوده در محله‌های منطقه ۵ به‌خصوص در محله‌هایی که روزگاری روستاهای خوش آب و هوایی بوده‌اند نه تنها نگاه مثبت و جدی مسئولان را می‌طلبد بلکه همکاری مردم در ساخت‌وسازهای مشارکتی و توجه به نوسازی اهمیت دارد. مسلماً نگاه تک بعدی و واکنش‌های انفرادی نمی‌تواند زمینه‌ساز یک نوسازی موفق و پایدار باشد. اکثر اهالی ساکن در بافت فرسوده تمایل دارند به‌صورت انفرادی اقدام به بهسازی و نوسازی واحدهای مسکونی خود کنند و در این شرایط نیز از سوی دولت حمایت‌هایی در نظر گرفته شده است، اما بحث مهم‌تر انبوه‌سازی در این مناطق است تا با رشد ارتقاعی ساختمان‌ها بسا در نظر گرفتن اصول شهرسازی جمعیت بیشتری را در خود جای دهد و در این میان حضور انبوه‌سازان به‌عنوان سازندگان حرفه‌ای مسکن در بافت‌های فرسوده به‌عنوان یکی از راه‌های سرعت‌بخشیدن به احیای این بافت‌ها اهمیت دارد و باید زمینه‌های حضور آنها فراهم شود.

چراکه احیای این بافت‌ها به همیاری تمام دستگاه‌های اجرایی نیاز دارد. در این شرایط اگر حضور انبوه‌سازان، به‌عنوان راهی برای حل مشکل بافت‌های فرسوده در نظر گرفته شده باشد، این نکته نیز باید مدنظر قرار گیرد که تداوم شرایط نامطلوب اقتصادی، بازنگشتن سرمایه در مدت زمان لازم و... از جمله مواردی هستند که احتمال حضور انبوه‌سازان را در بافت‌های فرسوده کاهش می‌دهد. در این شرایط ریسک مالی سرمایه‌گذاری در مهم‌ترین عاملی است که سرمایه‌گذاران را از سرمایه‌گذاری در این مناطق باز می‌دارد. بنابراین با جلب مشارکت انبوه‌سازان و ایجاد مشوق‌های لازم هم بار سنگینی که در دادن تسهیلات و مشوق‌ها بر دوش دولت است سبک می‌شود و هم مردم با کمترین هزینه و با نظارت و علاقه خودشان خانه‌هایشان را می‌سازند. نکته دیگر اینکه باید توجه داشت انبوه‌سازی و مشارکت در ساخت‌وساز در بافت‌های فرسوده به‌خصوص در محله‌هایی با بافت فرسوده تاریخی برپایه اصالت و هویت محله شکل بگیرد. هدف شهرک‌سازی و تغییر کالبد یک محله قدیمی نیست. بلکه نیت نوسازی و مناسب‌سازی خانه‌هایی است که می‌توانند در زمان بحران حادثه آفرین باشند.

خبر کوتاه

منطقه ۹ مسیر دوچرخه‌سواری ایمن در خیابان «آزادی» تا مهرماه به بهره‌برداری می‌رسد. معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهردار منطقه ۹ با اعلام این خبر، گفت: «عملیات ساخت مسیر دوچرخه‌سواری به طول هزار و ۵۰۰ متر در خیابان آزادی محدوده مترو «استادمعین» تا خیابان «شهیدان» آغاز شده است و با توجه به انجام کارهای زیرساختی تا مهرماه به بهره‌برداری می‌رسد.»

تیتلر یک

مترو به منطقه ۵ و ۲۲ می‌آید

امکان استفاده شهروندان مناطق ۵ و ۲۲ در استفاده از مترو با ایجاد و بهره‌برداری از خطوط ریلی بیشتر می‌شود. به گزارش خبرنگار «همشهری محله»، شرکت مترو تهران امسال در برنامه اجرایی خود، با تکمیل خطوط ۴، ۶ و ۷ مترو، آغاز خط ۱۰ را در برنامه قرار داده است و هریک از خطوط به گونه‌ای از مناطق ۵ و ۲۲ می‌گذرد. تا جایی که به گفته مدیرعامل شرکت «راه‌آهن شهری تهران و حومه»، خط ۱۰ با ۴۱ کیلومتر طول که از «فئات کوثر» در منطقه ۴ آغاز می‌شود، پس از عبور از منطقه ۲، به مناطق ۵ و ۲۲ می‌رسد که سهم هریک از این مناطق از این خط به‌ترتیب ۴ و ۱۰ است. «علی امام» هم‌چنین خط ۶ مترو را جزو خطوط تأثیرگذار به‌ویژه برای مناطق شمالی پایتخت و مناطق ۵ و ۲۲ دانست و افزود: «این خط پس از گذر از میدان «کاج»،

۲۲ قهوه‌خانه‌ها و سفره‌خانه پلمب شد

بازدیدهای دوره‌ای پلیس از اماکن پرخطر در منطقه ۲۱ ادامه دارد. رئیس کلانتری «۱۵۰» تهرانسر» با اعلام این خبر، گفت: «یکی از مهم‌ترین گلابه شهروندان، فعالیت قهوه‌خانه‌ها به شکل مخفیانه در منطقه ۲۱ است که پس از اعلام شهروندان، از این اماکن بازدید و سپس پلمب می‌شوند. اگر چه پلمب، نیاز به دستور مقام قضایی دارد و تا حدودی زماینر است.» سرهنگ «محمود مالمیر» با اشاره به اینکه تاکنون با همکاری مراکز بهداشت و دریافت دستور قضایی از دادستان دادسرای «ناحیه ۱۰» کارهای گسترده‌ای برای مقابله با متخلفان صورت گرفته است، گفت: «از زمان شیوع ویروس «کرونا» هر ماه در ۲ مرحله بازدید دوره‌ای از صنوف پر خطر مانند قهوه‌خانه‌ها، سفره‌خانه‌ها، کافی‌شاپ‌ها، باشگاه‌های بدنسازی، غذاخوری‌ها، رستوران‌ها و تالارها انجام می‌شود و در این میان ۲۲ قهوه‌خانه و سفره‌خانه شناسایی و با دریافت اخطاریه، پلمب شده‌اند.»

«دشت ارغوان» به بلوار «آوا» آمد

امکان استفاده شهروندان از تفرجگاه «دشت ارغوان» در ضلع شمال بلوار «آوا» فراهم شده است.

شهردار ناحیه یک منطقه ۲۲ با اعلام این خبر، گفت: «عملیات ساخت این تفرجگاه براساس زمان‌بندی پیش‌بینی شده در ۳۰ روزکاری به پایان رسید و اکنون با وجود آنکه مکان افتتاح رسمی نشده اما شهروندان می‌توانند از آن استفاده می‌کنند.» «حسام ملایی» با اشاره به اینکه اکنون ساکنان محلی برای تفریح از این محل بهره‌می‌برند، افزود: «این تفرجگاه ۲ هکتار وسعت دارد و برای آن امکاناتی مانند مسیر تندرستی، آب‌نما، آلاچیق، برج نوری و نیمکت و... پیش‌بینی شده است.»

تعریف تقاطع بلوار استادمعین با خیابان شهید نیارکی

مشکل عرض کم انتهای بلوار استادمعین به درخواست شهروندان و با اجرای عملیات اصلاح هندسی رفع شد. شهردار ناحیه یک منطقه ۹ با اعلام این خبر گفت: «مشکل عرض کم انتهای بلوار استادمعین، تقاطع خیابان شهید نوری نیارکی در تماس شهروندان با سامانه ۱۳۷ و بازدیدهای میدانی توسط شورایاران مطرح شد و پس از بررسی کارشناسان، طرح اصلاح هندسی این معبر در کمترین زمان به اجرا درآمد.» تقی محمد آقایی افزود: «در این طرح به عرض مسیر سواررو در تقاطع خیابان استادمعین و شهید نوری نیارکی افزوده و پس از آن آسفالت معبر انجام شد تا خودروها با ایمنی بیشتری در محل تردد کنند.»

نصب مخزن آب در سولقان

مخزن ۵۰۰مترمکعبی برای انتقال آب به پایین دست روستای «سولقان» نصب می‌شود. پس از برپایی نشست، معاون درآمد و امور مشترکان منطقه ۳ آبفا و بخشدار «کن» پیش‌بینی شد تا هزارمتر زمین در اختیار شرکت آب و فاضلاب قرار گیرد تا بسا نصب مخزنی، آب به روستای پایین دست سولقان انتقال یابد. هم‌چنین، پیش‌بینی شد برای

جلوگیری از قطع آب، یک چاه به ژانر اتر تجهیز شود. در این نشست، «محمد صابری» بخشدار کن، افزود: «خدمات‌رسانی نامناسب آبفا در گذشته منجر به بی‌اعتمادی روستاییان شده بود اما عملکرد آبفا منطقه ۳ در ۵ ماه گذشته، به‌ویژه با اجرای هزارمتر لوله‌گذاری در منطقه روستای «مامزاده داود» (خ) برای آبرسانی مطلوب به این منطقه، ستودنی است.

منطقه ۵

منطقه ۲۲

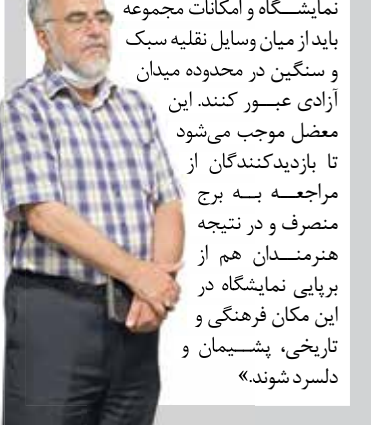
خیابان «سرو» و میدان «کتاب» در منطقه ۲ به سمت بزرگراه آیت‌الله هاشمی رفسنجانی و «آشناسان» حرکت می‌کند و سپس از مسیر بزرگراه شهید «خرازی» به سمت منطقه ۲۲ ادامه مسیر می‌دهد.» او افزود: «امسال، ۱۶ ایستگاه از خط ۶ در برنامه راهاندازی است که ۴ ایستگاه آن در منطقه ۵ بوده و محدوده ایستگاه «دانشگاه تربیت مدرس» تا ایستگاه شهید «ستاری» به طول ۷ کیلومتر را شامل می‌شود.» توسعه شمالی خط ۷، از دیگر برنامه‌های مترو است که از میدان کتاب به سمت «جنت‌آباد شمالی» ادامه مسیر دارد و از زیر بلوار «کوهستان» و دره «فرحزاد» عبور کرده و در محل تقاطع «شرفی اصفهانی» و «سیمون بولیوار» و هم‌چنین، میدان دانشگاه آزاد واحد «علوم تحقیقات» ایستگاه دارد و جنت‌آباد شمالی انتهای خط ۷ خواهد بود.

منطقه ۹

چهارم

احمد ناطقی، عکاس و چهره ماندگار جنگ: دسترسی به برج آزادی راحت نیست

هفته گذشته برج «آزادی» میزبان نمایشگاه عکسی از «احمد ناطقی» بود که مورد توجه بسیاری از چهره‌های هنری قرار گرفت. ناطقی در نمایشگاه «هشک عشق» ۳۸ اثر از عکس‌های مستند اجتماعی، از جمله عکس‌های «بنوراما»، به مناسبت اعیاد «قربان» و «غدیر» را در معرض دید عموم قرار داده بود. او سال ۱۳۸۵ به‌عنوان «چهره ماندگار جنگ» شناخته و موفق به دریافت تندیس «پثار» در شجاعت» شد. او درباره نمایش آثارش در برج آزادی می‌گوید: «همچون برج آزادی و ظرفیت‌هایش را از پیش از انقلاب اسلامی می‌شناسم، اما موقعیت مکانی مجموعه‌ای با این ظرفیت و اهمیت، تحت شعاع موضوع‌های غیرفرهنگی بوده است. تا جایی که ساده‌ترین امکان یعنی ایجاد شرایط آسان و بی‌خطر برای تردد مخاطبان وجود ندارد و مردم بسری بازدید از نمایشگاه و امکانات مجموعه باید از میان وسایل نقلیه سبک و سنگین در محدوده میدان آزادی عبور کنند. این معضل موجب می‌شود، تا بازدیدکنندگان از معرصر و در نتیجه هنرمندان هم از برپایی نمایشگاه در این مکان فرهنگی و تاریخی، پشیمان و دلسرد شوند.»

میز خبر

نصب ۱۴ دستگاه «قطع کن گاز»

دستگاه «قطع کن گاز» در ۱۴ پست فشار قوی منطقه ۲۱ برای جلوگیری از بحران در حوادث نصب می‌شود. دبیر ستاد مدیریت بحران شهرداری منطقه ۲۱ با اعلام این خبر، گفت: «تأسیسات گاز، یکی از تهدیدهای بزرگ شهر تهران در زمان بروز زلزله است و برای کاهش آسیب‌های این تهدید، شهرداری منطقه ۲۱ با همکاری شرکت گاز استان تهران، دستگاه‌های قطع کن گاز در پست‌های فشار قوی گاز نصب می‌کند.» «هادی اسماعیلی» با اشاره به اینکه ۱۴ پست فشار قوی گاز در منطقه ۲۱ وجود دارد، افزود: «دستگاه‌های قطع گاز با بهره‌گیری از سامانه هشدار سریع در زمان زلزله به‌صورت سیستماتیک موجب قطع گاز شده و خطر را به صفر می‌رساند و اکنون این دستگاه در ۲ پست گاز و به مرور در سایر پست‌ها نصب می‌شوند.» او در ادامه گفت: «پی‌گیر هستیم تا این دستگاه‌ها برای پست‌های برق و آب نیز ایجاد و نصب شوند.»

رفع مشکل ۲۱۸ نقطه آبگیر

مشکل ۲۱۸ نقطه آبگیر منطقه پیش از آغاز فصل بارندگی رفع می‌شود. شهردار منطقه ۵ با اعلام این خبر، گفت: «برنامه ما آمادگی کامل برای بارندگی‌های امسال است، تا با هدایت و توزیع آب‌های سطحی از وقوع سیلاب و آب‌گرفتی معابر در فصل بارندگی پیش‌گیری کنیم.» «فریدون حیدری»، به شناسایی و رفع خطر ۲۱۸ نقطه آبگیر منطقه اشاره کرد و افزود: «این نقاط به ۳ درجه سطح‌بندی شده‌اند. البته مشکل ۱۹۸ نقطه آبگیر در بارندگی سال گذشته، برطرف شده و مابقی تا پیش از فصل بارش‌ها رفع می‌شود.» او با بیان اینکه همه تلاش شهرداری، ایجاد محیطی امن برای شهروندان است، گفت: «چند معضل و مانع در مسیر کانال‌ها مانند خروج آب به بیرون از کانال در بارش‌های شدید داشتیم که بخشی از آن را سال ۱۳۹۸ و بخش دیگر را امسال برطرف کرده‌ایم.»

آخر ویژه

آموزش ر ایگان فوتبال در وردآورد

کلاس‌های آموزش رایگان «فوتبال» در «وردآورد» برگزار می‌شود. به گزارش خبرنگار «همشهری محله»، شورایاری محله وردآورد با همکاری مربیان رسمی فدراسیون فوتبال، کلاس‌های فوتبال برای علاقه‌مندان برگزار می‌کند. این کلاس‌ها ویژه سنین ۸ تا ۱۶ سال است. علاقه‌مندان برای ثبت‌نام می‌توانند با شماره‌های ۰۹۱۲۵۴۶۶۱۸۸ یا ۴۴۹۸۲۰۹۸ تماس بگیرند.

«تولدی دیگر» در فضای مجازی

نقاشی «آیستره» با عنوان «تولدی دیگر»، در فضای مجازی فرهنگسرای «فردوس» به نمایش گذاشته شد.

به گزارش خبرنگار «همشهری محله»، نمایشگاه مجازی «تولدی دیگر» شامل آثار بانوی هنرمند «مرضیه میرجهانی» برپا شده است. مرضیه میرجهانی از ۲۰ سال پیش در حوزه آموزش نقاشی به کودکان فعالیت می‌کند. برگزاری نمایشگاه‌های انفرادی و گروهی مختلف از سال ۱۳۸۳ در مراکز هنری و گالری‌های شهر تهران در کارنامه هنری وی به چشم می‌خورد. علاقه‌مندان برای مشاهده این نمایشگاه می‌توانند به صفحه «پنستاگرام» فرهنگسرای فردوس @ferdoss.farhangsaraa مراجعه کنند.

۸

سوله بحران در منطقه ۵ وجود دارد که به امکانات و تجهیزات مورد نیاز برای مواقع بحرانی تجهیز شده‌اند. این سوله‌ها از سوی ستاد مدیریت بحران شهرداری منطقه آماده شده‌اند.

۹۶

پروژه کوچک مقیاس در محله‌های مختلف منطقه ۹ اجرا می‌شود. شناسایی نیازهای محله‌ها با توجه به نظر شورایاران، کارشناسان دفاتر و حوزه‌های تخصصی شهرداری بوده و در ۳ مقطع زمانی در منطقه ۹ پیگیری خواهند شد.

۳۵

ایستگاه ورزش صبحگاهی با رعایت موارد بهداشتی، زیر نظر مربیان تندرستی شهرداری تهران در بوستان‌های سطح منطقه ۲۱ فعالیت خود را از سر گرفته‌اند.

غرب	شرق
www.Rahnama.com آزادی ۶۶۸۵۷۹۶۴ آیت الله کاشانی ۴۴۰۷۴۰۳۳ بلوار فردوس ۴۴۰۵۱۳۱۷ پونک ۴۴۴۴۵۷۷۷ توحید ۶۶۹۴۰۵۳۸ تهرانسر ۴۴۵۶۱۳۳۳ دهکده المپیک ۴۴۱۴۶۶۳۳ جلال آل احمد ۸۸۲۶۵۵۵۳ جنت آباد ۴۴۷۷۲۷۱۲ ستارخان ۴۴۲۱۶۶۹۸ سعادت آباد ۸۸۰۳۲۷۷۱ شهران ۴۴۳۳۵۹۶۴ شهرک اکباتان ۴۴۶۶۵۹۴۹ شهرک غرب ۸۸۳۷۲۷۱۱ صادقیه ۴۴۰۷۹۰۰۵ فرحزاد ۲۲۰۶۱۸۷۷ فلکه اول شهران ۴۴۳۳۵۹۶۵ فلکه دوم صادقیه ۴۴۰۷۹۰۰۶ میدان المپیک ۴۴۱۴۶۶۳۳ نواب ۶۶۶۳۰۹۰۳ هاشمی ۶۶۳۷۹۱۵۱	Rahnamamedia افسریه ۳۳۸۰۸۰۶۹ بلوار پروین ۷۷۲۹۸۴۵۱ پیروزی ۳۳۷۹۳۰۲۳ تهرانپارس ۷۷۸۸۸۷۷۷ تهران نو ۷۷۹۰۲۶۴۶ حکیمیه ۷۷۳۰۷۸۳۰ خاوران ۳۳۸۳۹۲۰۲ سم راه افسریه ۳۳۸۰۸۸۸۴ رسالت ۲۲۵۳۲۴۴۷ فرجام ۷۷۲۰۷۹۳۹ فئات کوثر ۲۲۶۹۸۲۶۱ مجیدیه ۲۲۵۰۱۸۷۹ میدان امام حسین ۷۷۵۰۰۵۸۳ نارمک ۷۷۹۴۴۴۴۷ نبرد ۳۳۶۹۶۰۶۰ نظام آباد ۷۷۸۴۴۰۱۴ نیروی هوایی ۷۷۹۸۰۹۷۰
شمال	جنوب
آرژانتین ۸۸۷۵۳۴۰۱ آفریقا ۲۲۰۳۴۴۴۱ اقدسیه ۲۲۶۹۸۲۶۱ اندرزگو ۲۲۴۰۹۵۷۱ پارک ملت ۲۲۰۴۷۹۳۱ قلهک ۲۲۰۲۰۴۵۰ لويزان ۲۲۹۸۴۳۸۸ ملاصدرا ۲۲۲۱۸۸۱۲ میرداماد ۲۲۶۱۴۲۴۳ شریعتی شمال ۲۲۸۵۲۶۰۰	امیریه ۵۵۳۷۵۰۴۱ خراسان ۳۳۵۲۲۱۸۶ فرزانه بخارایی ۵۵۰۵۵۰۱۰ دولت آباد ۳۳۷۶۷۵۱۶ سه راه آذری ۵۵۷۳۳۴۳۵ شوش ۵۵۰۵۰۴۲۴ شهری ۵۵۹۵۱۲۶۹ عبدالآباد ۵۵۸۶۳۲۶۲ کارگر جنوبی ۵۵۶۵۱۰۲۴ مولوی ۵۵۸۱۲۴۰۸ مهرآباد ۶۶۲۸۸۶۱۹ نازی آباد ۵۵۰۷۹۴۰۴ وحدت اسلامی ۵۵۸۱۵۵۰۲ یافت آباد ۶۶۶۲۱۹۰۱ بهشت زهرا ۰۹۳۰۱۱۰۱۸۱۹
مرکز	حومه تهران
امین حضور ۳۳۵۰۳۵۲۵ انقلاب ۶۶۴۹۷۲۸۰ بازار ۵۵۶۰۴۹۵۵ بهارستان ۳۳۱۱۶۶۵۶ جمهوری ۶۶۴۰۱۴۷۹ حافظ ۶۶۷۰۱۸۱۷ میدان سیاه ۷۷۵۲۶۰۴۴ میدان ولیعصر ۸۸۹۶۳۳۸۵ هفت تیر ۸۸۸۴۴۰۶۵ یوسف آباد ۸۸۰۶۳۷۵۴	سهروردی ۸۸۷۴۳۹۹۰ سهروردی شمالی ۸۸۷۵۶۶۶۱ سید خندان ۲۲۸۴۸۱۹۱ شریعتی ۸۸۴۳۵۷۶۹ شهید بهشتی ۸۸۷۵۵۳۳۰ شهید مطهری ۸۸۹۰۳۵۵۶ طالقانی ۸۸۳۲۳۳۷۸
شمال	جنوب
اسلامشهر ۵۶۱۴۹۴۰۰ دماوند ۷۶۴۰۳۴۴۴	کرج ۰۴۶۳۲۲۴۴۰۴۳ ورامین ۳۶۲۷۸۵۴۵
شبانه روزی	تلفن پذیرش آگهی
۱۸۱۹	۱۸۱۹

دفاتر نوسازی و رسیدگی به وضعیت بافت فرسوده منطقه ۵

محله کن، محله میانه، جنب زینبیه(س)، شماره تماس: ۴۴۳۲۴۳۸۴
دفتر نوسازی محله حصارک تعطیل شده است. نصرالله حصارکی دبیر شورایی محله می‌گوید: «چند سالی این دفتر فعال بود اما ۶ ماه پیش تعطیل شد. مدتی قبل اعلام کردند دوباره قرار است فعالیت کند که هنوز خبری نیست.»

نگاهی به بافت فرسوده منطقه ۵
که سال‌ها از نگاه کارشناسان دور مانده است

فصل خزان محله‌های قدیمی

سمیرا باباجانپور

منطقه ۵ با داشتن ۲۹ محله یکی از مناطق بزرگ تهران به حساب می‌آید. با وجود اینکه رشد و توسعه منطقه ۵ تهران پس از دهه ۵۰ اتفاق افتاده است و در ظاهر مناطقی با خیابان‌ها و کوچه‌های نوساز به نظر می‌رسد اما محله‌های اصیل و قدیمی مانند «کن»، «باغ فیض»، «حصارک»، «مرادآباد» و «شهرزبیا»، سال‌هاست زیر سایه فرسودگی پنهان شده‌اند.

شهرزبیا، یکی از محله‌هایی است که به ظاهر در چند سال گذشته توسعه پیدا کرده است. این توسعه که بیشتر در بخش‌های غربی و جنوبی آن اتفاق افتاده است، هیچ ارتباط هویتی با بافت مرکزی این محله ندارد. «جواهر نصیحت کن» از اعضای شورای محلی در دوره قبل در این باره می‌گوید: «این محله که بخشی از اراضی کن محسوب می‌شد و به سبب قابل گشت نبودن به «چاله سنگی» معروف بود، در دهه ۳۰ و همزمان با توسعه شهرک‌سازی در تهران، به وجود آمد. تبدیل محله چاله سنگی به شهرزبیا، حکایت خاص خود را دارد. در سال ۱۳۳۶ با طراحی مهندسان ایتالیایی، این شهرک به بهره‌برداری رسید و در اختیار کارمندان دولت قرار گرفت. طراحی قرمز رنگ ساختمان‌ها، نماسازی و البته ایجاد نوع جدیدی از شهرسازی در این محله موجب شد تا توجه بسیاری به این محله جلب شود تا دیگر مردم، این محله را به نام شهرزبیا بنامند و نام چاله سنگی به حافظه تاریخ سپرده شود. همان سال‌ها، جذابیت این محله به قدری بود که عروس و دامادها برای فیلم‌های عروسی‌شان در کوچه و خیابان‌های شهرزبیا قدم می‌زدند و ساختمان‌های رنگارنگ این محله لوکیشن بسیاری از فیلم‌های قدیمی بود.»

اما این، تنها چهره برک کرده شهرزبیا است. امروز شهرزبیا سیمای فرتوتی دارد. پس از گذشت بیش از ۶۰ سال از ساخته شدن این محله، ساختمان‌ها از رنگ و رو افتاده‌اند، سیستم‌های برق کنی، لوله‌کشی آب و فاضلاب نوسازی نشده‌اند و بی‌بای ساختمان استحکام گدشته خود را ندارند. با توجه به عمر مفید ۴۰ ساله ساختمان‌ها در تهران، به نظر می‌رسد ساختمان‌های محله شهرزبیا تا همین امروز، بیش از ۲۰ سال بیشتر عمر کرده‌اند و باید در چند سال آینده برای نوسازی آنها فکری اساسی کرد.

چهره خمیده حصارک و مرادآباد

سال‌ها پیش مردم مرادآباد در قلعه‌ای رعیتی زندگی می‌کردند که امروز هسته مرکزی روستا است. تغییر و تحولات روستا در طول سال‌ها، کمک مرادآباد را توسعه می‌داد تا اینکه در دهه ۶۰ رشد بافت شهری در تهران راه توسعه را بر مردم این روستا بست. بر زمین خوردن کلنگ دانشگاه «آزاد اسلامی» موجب شد تا مردم این

همجوار قطع و توسعه هر ۲ روستا با مشکلات جدی روبه‌رو شد. «نصرالله حصارکی» از اعضای شورایی محله می‌گوید: «امروز محله حصارک، روستای کوچکی نیست که اطراف چشمه پر آب شکل گرفته است. حصارک امروز نه دیگر چشمه جوشان آبی دارد و نه زندگی مردمش با کشاورزی و دامداری می‌گذرد. حصارک در این سال‌ها با بی‌توجهی مدیریت شهری به یکی از محله‌های نیمه فرسوده غرب منطقه تبدیل شده است. خیابان‌های صعب‌العبور محله، ساختمان‌های قدیمی که به دلایل مختلف مانند نداشتن اجازه ساخت، نداشتن سند قطعی ملکی و... سال‌ها است به حال خود رها شده‌اند.»

اصالت و فرسودگی در کن

محله کن با پیشینه زیاد خود، امروز از نظر بافت شهری یکی از فرسوده‌ترین نقاط منطقه و البته تهران است که فرسودگی آن دست‌کمی

عکس: مونا قاضی

بالا و پایین‌های نوسازی

«علیرضا حسن‌زاده»، کارشناس دفتر توسعه و نوسازی منطقه ۵، درباره اینکه محله‌های فرسوده در منطقه چگونه باید نوسازی شوند، می‌گوید: «در روند نوسازی غیر از شهرداری، دستگاه‌های دیگری از جمله بانک‌ها برای دادن اعتبارات لازم باید همکاری کنند. از سال ۱۳۹۳ مقرر شده در کل کشور، هر سال، به ۳۰۰ هزار بافت فرسوده بین ۳۰ تا ۵۰ میلیون تومان وام داده شود. در حال حاضر، محله کن ۱۱۷ پلاک فرسوده دارد که می‌تواند از این تسهیلات استفاده کند.»

او به یکی از مشکلات مهم اشاره می‌کند که مانع نوسازی بافت‌های فرسوده است: «ما چند مانع بزرگ در چنین محله‌هایی داریم. شهرداری نمی‌تواند جواز صادر کند چون سندی برای ملک‌ها وجود ندارد. سند نیست، چون مالکیت این املاک هنوز قطعی نشده‌اند. ریزدانی قطعات نیز یکی از این مسائل است. باید این املاک تجمیع شوند تا معبر آزاد و بافت هم نوسازی شود. وقتی تجمیع می‌شود، از ۳ پلاک ۳ پلاک سند دارند و ۲ پلاک سند ندارند. اگر برای این‌ها جواز صادر شود، در آینده برای سند گرفتن در اداره ثبت، گره کوری به وجود می‌آید که دیگر قابل حل شدن نیست.»

عکس: حسن شیروانی

مرکز تخصصی مرق

فکرش را هم نمی‌کرد علاقه به چوب‌های رنگارنگ با شکل‌های مختلف که از کودکی با او همراه بوده است، روزی عنوان هنرمند «مغرق‌کار» را پسوند نامش قرار دهد و هنرچوهای بسیاری را برای شاگردی در کارگاه‌های آموزشی‌اش به صف بکشاند. «فاطمه محسنی‌پور»، ۳۵ ساله، اصفهانی‌الاصل، ساکن محله «مهرآباد»، دانش‌آموخته رشته زبان «فرانسه»، نزدیک به ۱۵ سال است به ساخت آثار هنری از چوب‌های مختلف مشغول و هنرمندان محلی بسیاری را پرورش داده است. او سال گذشته، نخستین کارگاه تخصصی مغرق منطقه در محله مهرآباد را راه‌اندازی کرد به امید آنکه استعدادها در این زمینه شناسایی شوند و به خوبی پرورش یابند. کارگاه تخصصی مغرق تا پیش از شبیخون «کرونا و بروس» یکی از شلوغ‌ترین کارگاه‌های آموزشی در محله مهرآباد محسوب می‌شد که اکنون در این روزهای کرونایی جلسات آن با رعایت فاصله‌گذاری فیزیکی و بهداشتی برگزار می‌شود و هنرچوهای این هنر چوبی و سنتی یسا در کارگاه‌ها حضور می‌یابند یا از آموزش‌های فشرده مجازی آن بهره‌می‌گیرند. سری به این نخستین کارگاه تخصصی مغرق چوب در محله مهرآباد می‌زنیم و ساعتی را به گفت‌وگو با بانوی هنرمند و کارآفرین هم‌محله‌ای می‌گذرانیم.

بانوی هنرمند محله مهرآباد، نخستین مرکز تخصصی مغرق چوب منطقه را راه‌اندازی کرده‌است

هنر درآمدرزایی با چوب

صفر تا صد مغرق چوب

مغرق در لغت به معنای «هر چیز رگه‌دار» است که هنر چیدمان تکه‌های ظریف در کنار یکدیگر محسوب می‌شود. البته تاریخ دقیقی از پیدایی و جغرافیای ظهور آن به درستی ثبت نشده است. اما در ایران، دوران سلسله‌های «سلجوقیان» و «تیموریان» را اوج بهره‌گیری از هنر مغرق در ساخت مناره‌ها و گنبدهایی با پوشش‌های تزیینی مغرق کاشی (کاشیکاری) می‌دانند. بنابراین مغرق را می‌توان به چندین شاخه تقسیم کرد. مغرق با کاشی، چرم، پارچه، فلز، خام و چوب که پریشینه‌ترین آنها همان مغرق گروهی از باستان‌شناسان در اسنادی تاریخی، ریشه آن را به ۳ هزار سال پیش در «شوش» تخمین زده‌اند، گمان آرد، تیغه‌های مختلف در سایه‌های متنوع، چوب‌های گوناگون، پرس سنتی، گاز آبر، مته، کاربن، چسب چوب، تیزک و چکش است. ظرافت و زیبایی مغرق زمانی جلوه می‌کند که هنرمندان، شمایل یک طرح را با استفاده از رنگ‌های طبیعی انواع چوب‌های گردو، افرا، عرعر، ون، نارنج، لیمو، افقادی، زیتون و ساق، البالو، و بادام، چنار و بسیاری دیگر به نمایش بگذارند. پرداختن به مغرق با چوب می‌تواند به‌عنوان یک منبع درآمدزایی خانگی تلقی شود که با سرمایه‌ای اندک حتی در صورت نوسان بازار، امید به برقراری آن همچنان پابرجاست.

به سبب علاقه‌ای که به مغرق دارند در کلاس‌ها حضور پیدا می‌کنند و تعدادی نیز برای راه‌اندازی کسب و کارهای کوچک خانگی در کلاس‌ها حاضر می‌شوند.

برکت نذر هنری
بانوی هنرمند هم‌محله‌ای کمی روی صندلی‌اش جابه‌جا می‌شود و در ادامه، از روزهایی که بتوان سرپرست خانواده یا علاقه‌مندانی که بضاعت مالی مناسبی نداشتند و هنرچوهایش بودند، می‌گوید: «آموزش به افسردگی که به هر دلیل (علاقه یا درآمدزایی) به این هنر گرایش پیدا می‌کنند، نوعی نذر معنوی است. برای همین رایگان آن را انجام می‌دادم. آن هم در روزهایی که شاید خودم به درآمدزایی نیاز داشتم. ولی واقعیت این است که انجام این گونه امور خیرخواهانه، برکتی را به سوی زندگی فرد روان می‌کند که با درآمدهای آن‌چنانی هم برابری نمی‌کند. برای مثال، اگر هزار تومان در ماه کار می‌کردم آن هزار تومان به قدر ۱۰۰ هزار تومان برایم برکت داشت.» محسنی‌پور به برکت و آثار همفکری و همکاری در امور خیر و هنری نیز اشاره می‌کند و می‌گوید: «بای نذر معنوی در امور هنری که در میان باشد، انگار فکر افراد هم برای ایده‌پردازی خوب کار می‌کند. برای آن مثال، بهترین و پرفروش‌ترین آثار من زمانی شکل گرفتند که به برکت نذر معنوی به هنرچوهای علاقه‌مند و کم‌بضاعت، آموزش رایگان می‌دادم. طراحی آثار پرفروش مانند جعبه‌های جواهر، اکسسوری‌ها و هدایای مناسبی و غیره از جمله این سفارش‌های پرتعداد هستند که هنوز هم بازار فروش خوبی دارند و برای گروه ما سودآوری می‌کنند. از سویی دیگر، این تجربه را دریافته‌ام که هنرهای قدیمی باید دلسلیقه‌ها و علاقه‌های روز، پیش روند تا هم همه ابعاد آن به درستی معرفی شود و هم درآمدزایی از هنر که به گمان بسیاری امکان‌پذیر نیست، شکل گیرد.»

آموزش به افرادی که به هر دلیل (علاقه یا درآمدزایی) به این هنر گرایش پیدا می‌کنند، نوعی نذر معنوی است. برای همین رایگان آن را انجام می‌دادم

پروتنک‌های آموزشی در روزهای کرونایی

شیوع «کوید ۱۹» بر شیوه ارائه آموزش‌های تخصصی مغرق این هنرمند کارآفرین محله مهرآباد، تأثیرهای خود را داشته است. محسنی‌پور در این باره می‌گوید: «از زمان شیوع بیماری کرونا، جلسات کارگاه‌های آموزشی خود را با رعایت فاصله‌گذاری فیزیکی و بهداشتی برگزار کردم. به این ترتیب، حجم کار و زمانی که باید صرف می‌کردم، بیشتر شد. اما به گمانم این بخشی از مسئولیت اجتماعی است که به گمانم ارائه آموزش به‌صورت آنلاین و مجازی هم جزوی از برنامه‌ها بوده است. آموزش مجازی خود یک تخصص است که کرونا ثابت کرد باید به آن به‌عنوان یک ضرورت، اهمیت داد. برای همین تصمیم گرفتم پس از دریافت نشان هنر از سازمان فنی و حرفه‌ای و نیز صنایع‌دستی کشور که دامنه اطلاعاتم در هنر مغرق را افزایش می‌دهد، دوره‌هایی را پیرامون رشته و علم، نیاز به تخصص و مهارت دارد.»

مسئولان و کارشناسان در روزهای شیوع کرونا، دوچرخه را بهترین وسیله برای تردهای شهری می‌دانند

سلامتی را رکاب بزن

سحر جعفریان

جهان شمولی «کووید ۱۹» بر بسیاری از

ابعاد زیست بشری تأثیر گذاشته است. یکی از

این ابعاد، تغییر محسوس در شیوه حمل‌ونقل

شهری است که گرایش شهروندان را به استفاده

از وسایل نقلیه پاک و سبک مانند دوچرخه‌های

اشتراکی و شخصی در پی داشته است. این مد

جدید حمل‌ونقل شهری که ارمغان و به نوعی

جبر دوران «کرونا» بی‌محسوب می‌شود، هم به

کاهش آلودگی هوای تهران و هم به گره‌گشایی

از معضل همیشگی «ترافیک» کمک خواهد کرد.

اتفاقی که این روزها با افزایش طول مسیرهای

دوچرخه‌سواری در معابر مختلف منطقه ۹ شاهد

هستیم و مدیران شهری منطقه از آن به‌عنوان

مثبت‌ترین دستاورد دوران کرونایی یاد می‌کنند

که می‌بایست بنا به ضرورت‌های برنامه‌ریزی

شده، سال‌ها پیش به ظرفیت‌های حداکثری خود

می‌رسید. به همین بهانه سری به معابر نهمن تکه

از پارل پایتخت زده‌ایم تا از میزان استقبال اهالی

از دوچرخه مطلع شویم.

نخستین ایستگاه دوچرخه منطقه ۹، سال ۱۳۸۹ در بوستان «المهدی» (عج) راه‌اندازی شد. ایستگاهی شیشه‌ای که ۵۰ دوچرخه «کراس» را در خود جای داده است. «محمود دماوندی» از اهالی قدیمی محله «استاد معین» در ارتباط با مزیت استفاده از دوچرخه در روزهای کرونا زده می‌گوید: «ایده جالبی است. ولی در منطقه‌ای که هیچ فضای مناسبی ندارد، این ایده چندان موفق عمل نمی‌کند. معابر منطقه ۹ خیلی کم‌عرض هستند. خودروها به زحمت در معابر جا می‌شوند. اکنون اگر بخواهیم با دوچرخه هم به این خیابان‌ها وارد شویم که دیگر ایمنی و امنیتی برای جانمان نمی‌ماند. به گمانم، پیش از اینکه شهرسازی را بر مبنای خودروها گسترش می‌دادند، باید فکری به حال روزهای بحرانی می‌کردند. اکنون چه کرونا باشد، چه نباشد، معابر منطقه مناسب نیستند. در این شرایط، تبلیغات برای فرهنگ‌سازی هم فایده‌ای ندارد.» «کریم بدخشان» نیز از کاسبان محله است که می‌گوید: «دوچرخه‌های ایستگاه بوستان المهدی (عج) استاندارد نیستند. ضلعوفنی هم نمی‌شوند. از طرفی مسیرهای دوچرخه‌سواری در منطقه بسیار محدود است. برای مثال، اگر من با دوچرخه خیابان «آزادی» تا ابتدای خیابان «شهیدان» را که میسر دوچرخه‌رو دارد، رکاب بزنم و اگر قصد ورود به خیابان شهید «کمالی» را داشته باشم، باید دوچرخه را به دوش بکشم چون دیگر مسیری برای دوچرخه‌سواری نیست! خودمان می‌دانیم دوچرخه در روزهای که کرونا امان نمی‌دهد، بسیار بهتر از اتوبوس و مترو است اما واقعیت شهرنشینی این است، امکانات به قدر کفایت نیست.»

دوچرخه‌های گران برای خیابان‌های ناهموار

«حسن زاغری» از اعضای شورایاری محله «شمشیری» است که قیمت‌های نجومی دوچرخه‌های شهری را سبب اصلی استقبال نکردن هم‌محله‌ای‌هایش از دوچرخه‌سواری حتی با وجود کرونا می‌داند و می‌گوید: «در شرایط اقتصادی حال حاضر که تورم و بیکاری حساسی آزردهنده شده‌اند و اهالی حتی در خرید روزانه ماسک‌های بهداشتی هم دچار مشکل و زحمت هستند، نمی‌توان توقع داشت برای هر یک از اعضای خانواده دوچرخه با حداقل قیمت ۲ تا ۳ میلیون تومان تأمین کنند! در این شرایط، انتظار می‌رود بسته‌های حمایتی حمل‌ونقل برای شهروندان مانند توزیع بلیت‌های رایگان دوچرخه‌های اشتراکی یا افزایش ایستگاه‌های دوچرخه از سوی سازمان‌ها و ارگان‌های مرتبط در

[۱] نگاه کارشناس

زیرساخت‌های دوچرخه‌سواری در دوران کرونایی

استفاده از دوچرخه در تردهای حداقلی روزانه می‌تواند شهروندان را از خطر ابتلا به «کووید ۱۹» ایمن نگه دارد. «شیرین امیری»، جامعه‌شناس و پژوهشگر پدیده‌های اجتماعی و شهری، با بیان این مطلب می‌گوید: «ساوگان حمل‌ونقل عمومی به سبب شلوغی و ازدحام جمعیت و هم‌چنین ماندگاری طولانی مدت ویروس کووید ۱۹ بر سطوح فلزی در دوران کرونایی به‌عنوان محوری پر تردد به طول ۱۵۰۰ مترمربع «بنا توجه به اهداف نوین شهرداری در توسعه مسیریهای دوچرخه‌سواری و سرمایه‌گذاری بر فعالیت شرکت‌های حمل‌ونقل با وسایل سلامت محور و سبک (دوچرخه و اسکوتر)، شهرداری من با دوچرخه خیابان «آزادی» تا ابتدای خیابان «شهیدان» را که میسر دوچرخه‌رو دارد، رکاب بزنم و اگر قصد ورود به خیابان شهید «کمالی» را داشته باشم، باید دوچرخه را به دوش بکشم چون دیگر مسیری برای دوچرخه‌سواری نیست! خودمان می‌دانیم دوچرخه در روزهای که کرونا امان نمی‌دهد، بسیار بهتر از اتوبوس و مترو است اما واقعیت شهرنشینی این است، امکانات به قدر کفایت نیست.»

امیری می‌افزاید: «استفاده از دوچرخه موجب رعایت فاصله‌گذاری فیزیکی و بهداشتی می‌شود. از سویی، رکاب زدن با آن، فرد را به تنفس عمیق وا می‌دارد. در نتیجه، هوسا به‌طور کامل از ریه‌ها تخلیه می‌شود. قلب، فعالیت ریتمیک و منظم را سر می‌گیرد و عضلات و ماهیچه‌های بدن به‌ویژه عضلات پاها تقویت می‌شوند. البته روشن است که برای ترغیب شهروندان، بخشی از زیرساخت‌های شهری مانند ساخت شبکه‌های پیوسته دوچرخه‌سواری، آرام‌سازی خیابان‌های اطراف، راه‌اندازی شرکت‌های دوچرخه‌باری و تخصیص پارانه دوچرخه یا توزیع کارت بلیت رایگان دوچرخه‌های اشتراکی باید به‌زودی شهرداری منطقه به توافقات لازم با شرکت دوچرخه‌های اشتراکی «بی‌دود» خواهد رسید و در آینده‌ای نزدیک شهروندان شاهد بهره‌برداری از نخستین ایستگاه دوچرخه‌های بی‌دود در خیابان آزادی خواهند بود.

راه‌اندازی ۲ سمن‌سرا برای ساماندهای بیش از ۷۰ نهاد مردمی منطقه ۵

انجمن‌های مردمی صاحبخانه شدند

سمیرا باباجانپور

«سمن‌سرا» مکانی متفاوت است که برای نخستین بار می‌تواند پاتوقی برای فعالیت و مشارکت هدفمند سازمان‌های مردم‌نهاد محلی باشد. راه‌اندازی ۲ سمن‌سرا در منطقه ۵ می‌تواند فعالیت بیش از ۷۰ سمن و انجمن مردمی این منطقه را ساماندهی کند.

«سمن»‌ها یا همان «انجمن‌های مردم‌نهاد»، نقش مهمی در مشارکت‌های مردمی و اجتماعی و کمک به مدیران شهری برای بهبود زندگی شهروندان دارند. این بخش از شهروندان که به فعالیت‌های خودجوش فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و نیکوکاری علاقه‌مند هستند، بازی توانمندی برای حمایت از فعالیت‌های مردم‌نهاد و توسعه پایدار شهر قلمداد می‌شوند. بنابراین تأمین مکانی برای فعالیت سمن‌ها یکی از دغدغه‌های جدی و همیشگی فعالان سازمان‌های مردم‌نهاد بوده است. فضایی که بتوانند به‌عنوان پایگاه ثابت در نظر بگیرند و نشست‌ها و فعالیت‌های مردمی خود را هدایت کنند

فعالیت‌های مردمی و خودجوش

اگرچه از سال ۱۳۸۶ موضوع توجه به سمن‌های شهری و ساماندهی آنها مطرح بوده است اما سال گذشته، برای نخستین بار طرح «سمن‌سرا» به پیشنهاد شورای‌شهر به شهرداری مناطق ابلاغ شد تا هر منطقه حداقل یک سمن‌سرا راه‌اندازی کند. خوشبختانه منطقه ۵ در این زمینه پیش رو بوده و ۲ سمن‌سرا برای فعالیت گروه‌های مردم‌نهاد و مشارکت انجمن‌های محلی راه‌اندازی شده است و مدیریت شهری منطقه در حال تجهیز این فضا برای آغاز فعالیت سمن‌ها هستند. «سید حسین دلبری»، معاون امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری منطقه ۵، با اعلام تجهیز این سمن‌سراها، از پتانسیل بالای این پایگاه‌های مردمی می‌گوید: «مشارکت شهروندان در شهر به هنر کشش گران اجتماعی برمی‌گردد که بتوانند از ظرفیت مردم استفاده‌کننده و بی‌شک این موضوع باید از جمله‌ها آغاز شود. تأمین یک فضای مناسب برای فعالیت‌های مردمی و خودجوش از سوی مدیریت شهری اقدامی مثبت است که زمینه را برای همکاری و مشارکت دوسویه فراهم می‌کند. خوشبختانه تأمین فضای برای راه‌اندازی سمن‌سرا در منطقه ۵ به نتیجه رسیده است و درحال تجهیز این فضا هستیم.»

انجمن‌ها؛ بازوی توانمند مدیریت شهری

حضور مردم و مشارکت‌های آنها در زمان بحران بیشتر از هر زمان خود را نشان داده است. برای مثال، هم‌زمان با همه‌گیری ویروس «کرونا»، نقش کمک‌های مردمی و بسیج عمومی برای کمک به نیازمندان و تولید ماسک و مواد ضد عفونی‌کننده مثال‌زدنی بوده است. «محمد مهدی قشقای»، مدیر خدمات اجتماعی منطقه ۵، می‌گوید: «وقتی می‌گویم سمن‌ها و انجمن‌های مردمی و محلی بازوی توانمند مدیریت شهری هستند، بیراهه نگفته‌ایم. در تازه‌ترین تجربه همکاری مردم با مدیریت شهری، تأمین بیش از ۱۸ هزار سبد کالا برای نیازمندان و آسیب‌های اقتصادی ناشی از شیوع ویروس کرونا بوده است که به همت مجمع خیران منطقه ۵ تأمین شده است. علاوه بر این پایگاه‌های تولید ماسک و مواد ضدعفونی‌کننده در همه محله‌های منطقه ۵ راه‌اندازی شده است. در حقیقت، خود مردم برای حمایت از سلامت جامعه وارد عمل شدند. این نکته را نباید فراموش کنیم که زمانی که مردم بتوانند خود نیازها و مطالباتشان را با کمک مدیران شهری پیش ببرند، بهترین نوع و کارآمدترین روش برای توسعه پایدار یک شهر این‌گونه

رقم می‌خورد.»

منفعت دو سویه

طرح راه‌اندازی سمن‌سرا برای نخستین بار از سوی ستاد «توان‌افزایی و حمایت از فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد شهر تهران» مطرح شد. در همین راستا، پس از رایزنی‌های متعدد، تفاهمنامه‌های مشترک میان ستاد توان‌افزایی و حمایت از فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد شهر تهران و شهرداری مناطق درباره راه‌اندازی سمن‌سرا به امضا رسید که بر این اساس مقرر شد در هر منطقه حداقل یک ساختمان برای فعالیت سمن‌ها و اقدامات داوطلبانه در اختیار فعالان سازمان‌های مردم‌نهاد قرار گیرد. مدیر مرکز خدمات اجتماعی منطقه ۵ در این‌باره می‌گوید: «بانک اطلاعاتی خوبی از سمن‌ها و انجمن‌های یک منطقه منطقه ۵ در اختیار داریم. بیش از ۷۰ نهاد مردمی شناسایی شده‌اند. خیریه‌های مردمی سال‌ها است فعالیت‌های هدفمند و موثری را دنبال می‌کنند. از سویی سمن‌هایی که در حوزه شهر و شهروندی فعالیت می‌کنند، نقش مهمی در فعالیت‌های مدیریت شهری ایفا می‌کنند. بی‌تردید حمایت‌های ما از این سمن‌ها یک منفعت دوسویه را دنبال می‌کند. هم مردم می‌توانند وارد مشارکت شوند و پیشنهادها و توانمندی‌های خود را به کار بگیرند و هم شهرداری می‌تواند در جمله‌ها از پتانسیل بالقوه مردمی بهره‌مند شود. ما بر این باوریم زمانی که مردم خود خواسته‌هایشان را دنبال و رسیدگی کنند، رضایتمندی بیشتر خواهد شد. از سوی دیگر، وقتی مردم پای کار باشند، موضوع نگاه داشت شهر و حمایت از حقوق شهروندان آسان‌تر اجرایی می‌شود.» به گفته قشقای، حضور سمن‌ها و انجمن‌های مردمی در سمن‌سرا تنها به فعالیت‌های گروهی اختصاص نخواهد داشت. ممکن است فرد حقیقی به‌صورت داوطلبانه و خودجوش بخواهد فعالیت کند و توانمندی‌هایش را در اختیار دیگران بگذارد. او می‌گوید: «ما اکنون در زمینه آسیب‌های اجتماعی، مددکاران داوطلب و متخصصی داریم که به‌طور اختصاصی و خودجوش فعالیت می‌کنند»

سمن‌سرا، ضامن بقای انجمن‌های مردمی

بر اساس تفاهمنامه‌ای که بین ستاد توان‌افزایی و حمایت از سازمان‌های مردم‌نهاد شهر تهران و شهرداری منعقد شده است، از سمن‌هایی که بتوانند مشارکت اجتماعی در محله‌ها، ارتقای کیفیت زندگی شهری، توسعه گردشگری، حفظ محیط‌زیست، افزایش نشاط اجتماعی و سایر موارد مرتبط با مدیریت شهری را به اجرا بگذارند، حق استفاده از این سمن‌سراها را براساس آیین‌نامه خواهند داشت. هم‌چنین، ستاد توان‌افزایی و حمایت از فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد شهر تهران از سمن‌های فعال در حوزه مدیریت شهری و محله‌ها، حمایت‌های رسانه‌ای از این سمن‌سراها را داد و در انجام مأموریت‌های این تشکل‌ها، تسهیل‌گری می‌کند. این موضوع نه تنها انگیزه مشارکت مردمی را افزایش می‌دهد بلکه ضامن بقا و پایداری سمن‌ها و حقیقت، خود مردم برای حمایت از سلامت جامعه پس از چند سال فعالیت به سبب مشکلات مالی و نبود حمایت‌های مادی و معنوی، منحل می‌شوند. سمن‌سراها مسیر تسهیل‌کننده برای استمرار فعالیت این گروه‌های مردمی هستند.

معاون امور مناطق ستاد توان‌افزایی و حمایت از فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد شهر تهران آیین‌نامه و دستورالعمل فعالیت سمن‌سراها

ایجاد «سمن‌سرا» در مناطق تهران یکی از راه‌های مؤثر در نظام‌مند کردن توزیع امکانات و تسهیل‌گری برای سازمان‌های مردم‌نهاد شهر تهران خواهد بود. این درحالی است که آیین‌نامه و دستورالعمل اجرایی که به شیوه فعالیت سمن‌سراها نظارت دارد، با نگاه کارشناسانه تدوین و در نتیجه تعامل بین سمن‌ها و معاونت‌های اجتماعی اجرایی است. «فرشید ساکی»، معاون امور مناطق ستاد توان‌افزایی و حمایت از فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد شهر تهران در گفت‌وگو با همشهری محله، می‌گوید: «در فاز نخست، در تشکیل سمن‌سراها، موضوع راه‌اندازی، جانمایی و انتخاب مکانی مناسب برای ساختمان سمن‌سرا در مناطق مهم است. البته هم‌زمان با این، موضوع محتوا با مشارکت معاونت فرهنگی و اجتماعی و ستاد توان‌افزایی و حمایت از فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد شهر تهران در حال بررسی است. پیش‌بینی کرده بودیم تا جلساتی را با معاون امور اجتماعی و فرهنگی همه مناطق شهر تهران داشته باشیم تا بتوانیم در زمینه محتوا و فعالیت سمن‌سراها فکری کنیم که متأسفانه شیوع و بروس کرونا، برنامه‌ریزی‌ها را مختل کرده است. نظرات انجمن‌ها و سمن‌های مردم‌نهاد مورد بررسی قرار گرفته است. اما باید آیین‌نامه و دستورالعملی تهیه و تدوین شود تا روند کار و فعالیت سمن‌سراها را مشخص کند. نباید فراموش کنیم که سمن‌سراها، بیشتر، مرکزی برای هماهنگی بین سمن‌ها و معاونت اجتماعی و فرهنگی مناطق است تا بتوانند با تعامل و مشارکت یکدیگر، به‌طور هماهنگ، فعالیت‌هایی را انجام دهند.»

ساخت‌وساز و باقی قضا یا

شنیده‌ها حاکی از آن است که در گذشته‌ای نه چندان دور آسیاب قدیمی در محله مهرآباد جنوبی وجود داشته که اکنون اثری از آن نیست. «عباس عظیمی»، از اهالی محله سرآسیاب در مورد این «آسیاب» که هیچ‌وقت آن را ندیده است، می‌گوید: «از پدربزرگ و پدرم درباره آسیابی که زمان‌های قدیم در این محله وجود داشته، شنیده‌ام. شاید اگر رشد سریع تهران نبود و ساخت‌وسازها با این شتاب صورت نمی‌گرفت، به همین راحتی بناهای قدیمی که بخشی از هویت محله به حساب می‌آیند از بین نمی‌رفتند.»

هماهنگی نمادهای هویتی با شهرسازی مدرن

با قدم زدن در معابر پرخطاره محله امامزادگان «عبدالله و زید»(ع) تقریباً رد پایی از هویت و

گذشته آن را نمی‌توان به چشم دید. اینکه زمانی فرم معماری‌اش به چه شکل بوده؟ یا قدیمی‌ترین خانه‌هایش ظرفیت «خانه موزه» شدن با موضوع «فرهنگ و شیوه زیست محلی» را دارند؟ «مهدی امانی»، کارشناس ارشد شهرسازی، درباره نصب المان‌هایی برای بازآفرینی هویت مغفول محله‌ها به نکته قابل توجهی اشاره می‌کند و می‌گوید: «زیبایی‌شناسی و ایجاد بازخوان‌هایی (تابلو، المان، سازه) برای احیای هویت محلی باید با رعایت استانداردهای شهرسازی مدرن، با فرهنگ و معماری شهری هماهنگ باشد. علاوه براین سنت غالب محیط و ارزش‌های نهاده‌ی شده بافت جمعیتی و قومیتی نیز در ایجاد این زیباشناسی هویت‌ها نقش مؤثری دارند. فقط به این بهانه که می‌خواهیم علامت‌هایی در محله‌ها ایجاد کنیم تا هویتی را بازگو کنیم، نمی‌توان مدعی شد که اقدام شایسته‌ای انجام داده‌ایم. هویت و ساختار کالبدی

مدرن باید هم‌سو باشند.»

نصب نمادهای هویتی

«بخشی از هویت محله‌ها، مختصات جغرافیایی محدود به همان محله را دارند. بخشی دیگر، اما وسعت‌شان فرامحله‌ای است. هویت در جغرافیای محدود را با برگزاری جشنواره، نمایشگاه و مسابقه «مجله من» و با همکاری دفاتر توسعه محلی بود در این محله ساکن شدیم. محله‌های این منطقه پر از روایت و داستان است که هر کدامشان افتخاری بزرگ محسوب می‌شود. کاش مسئولان به‌گونه‌ایی برنامه‌ریزی کنند که نسل‌های جدید و ساکن در این محله‌ها نیز تاریخ و گذشته محل زندگی‌شان را بدانند و ببینند. دیدن یک هویت بسیار تأثیرگذارتر از شنیدن است. برای همین است که می‌گوییم مسئولان طرحی اجرا یا نمادی در محله نصب کنند که هم خلاقیت داشته باشد هم گویای تاریخ باشد.» «علی حیدری»، معاون اجتماعی و فرهنگی شهردار منطقه درباره باز روایی خاطرات جمعی و هویت محلی منطقه می‌گوید:

ضرورت توجه به سازه‌های تاریخی

«نصرت‌الله حدادی»، پژوهشگر و تهران‌شناس درباره چگونگی حفظ هویت محله‌ها می‌گوید: «با توجه به اینکه تهران شهری مهاجرپذیر است، ممکن است تازه واردها علاقه یا اطلاعی درباره تاریخ محله نداشته باشند و همین باعث شود

که بخشی از هویت آن به فراموشی سپرده شود، اما اگر شهروندان درباره هویت محله‌شان تحقیق و مطالعه کنند همین ویژگی هم نمی‌تواند به تاریخ و هویت این شهر آسیبی وارد کند. موضوع دومی که باید مورد توجه مردم به‌ویژه مسئولان قرار گیرد توجه دستورالعمل‌های مشترک با سازمان‌ها از جمله شهرداری تهران، میراث فرهنگی، گردشگری و یونسکو داریم.»

نصرت‌الله حدادی
پژوهشگر و
تهران‌شناس

ضرورت توجه به سازه‌های تاریخی

مکانی از دست رفته مانند سرآسیاب، مسیر نهرها و رودخانه‌های قدیمی و قنات‌ها هم نمادهایی طراحی شود تا نسل جدید درباره تاریخچه محله‌شان بیشتر بدانند.» این پژوهشگر در ادامه می‌افزاید: «ساختار فرهنگی یک محله در قالب هویت کالبدی آن انسجام اجتماعی ساکنان را به دنبال دارد. در همه دنیا برای جلوگیری از به زوال رفتن نشانه‌های هویتی و سازه‌های تاریخی شهر و محله تلاش می‌کنند و این اتفاق باید در اینجا هم بیفتد. برای باز تولید هویت شهری باید به نمادها و نشان‌های تاریخی آن توجه ویژه‌ای صورت گیرد تا شخصیت، زبان، فرهنگ، ارزش‌ها، شیوه زیست، طراحی، فرم و معماری احیا شود. شاید این تنها راه نجات هویت تهران در کنار هویت هر محله باشد.»

آرشیو تخصصی از هویت تهران نداریم

«بروز کردن کاربری هویت‌های مکانی در محله‌ها یک راهکار مؤثر برای معرفی و حفظ آنها به شمار می‌آید.» این را «احمد مسجدجامعی»، عضو شورای اسلامی شهر تهران و پژوهشگر مسائل شهری، در گفت‌وگو با همشهری محله می‌گوید و ادامه می‌دهد: «متولیان و مدیران در حوزه‌های مرتبط، باید کاربری هویت‌های مکانی را که آثاری از آنها برجای مانده است، به روز کنند. به‌عنوان مثال، اگر «آسیاب»

محله «مهرآباد جنوبی» در همان سال‌هایی که هنوز بقایایی از آن باقی مانده بود، تملک می‌شد و سپس مورد بازسازی و مرمت تخصصی بر اساس اصول میراث فرهنگی و آثار باستانی قرار می‌گرفت، امروز آسیاب قدیمی، احیا شده و هماهنگ با تکنولوژی روز، امکان و امتیاز درآمدزایی و جذب توریسم داخلی و خارجی را فراهم می‌کرد. با

احمد مسجدجامعی
عضو شورای اسلامی
شهر تهران و پژوهشگر

این شیوه هم هویت حفظ می‌شد و هم اینکه گردشگری رونق می‌گرفت. قنات‌ها را هم با رعایت استانداردهای شهرسازی و آب‌رسانی نوین می‌توانستیم یا احیا کنیم و یا آثار برجای مانده از آنها را حفظ و به نسل جدید معرفی کنیم.» مسجدجامعی همچنین می‌افزاید: «تهیه فیلم، عکس و نوشتار نیز با موضوع هویت‌های شهری آن هم به روشی که مخاطب را جذب کند، می‌تواند برای حفظ آنها مؤثر باشد. تا به امروز آرشیو تخصصی از هویت در تهران تهیه نشده است. این اولویت ندادن‌ها منجر به نابودی گذشته تهران می‌شود که در بلندمدت می‌تواند سنت و فرهنگ قومیت‌ها را تخریب کند. ایجاد نماد، المان، یا سازه‌ای هنرمندانه از مکانی که روزگار تأثیرگذاری را پشت سر گذاشته است، می‌تواند شیوه سوم برای حفظ هویت‌ها باشد. مهم آن است که مدیران، دلسوز هویت، تاریخ و سنت‌ها باشند»

میراث فراموشی شده

از دیگر میراث ملموس هویت تهران که بخشی‌هایی از آثار آنها را می‌توان در معابر منطقه دید، موقوفات مختلف از جمله موقوفات «زهر سلطان نظام مافی» است. این بانوی خیر، فعالیت‌های اجتماعی و خیرخواهانه خود را در هیاهوی تحولات سیاسی دوران «قاجار» و «پهلوی» دنبال می‌کرد و آخرین موقوفه‌اش در «سه‌راه آذری»، سال گذشته پس از صدور رأی دادگاه انقلاب به نفع کودکان بهزیستی، در تولیت سازمان «وقف و امور خیریه» تهران قرار گرفت. مدرسه دخترانه پسرانه «نظام مافی» در خیابان مهرآباد کنار مسجد و درمانگاه وقف شده، فعال است. بدون اینکه تعداد قابل توجهی از شهروندان او را بشناسند و از هویت‌های شخصیتی، الگوبرداری صحیح کنند. قصه بلند این خواب رفتگی فرهنگی و تاریخی ادامه دارد. نمونه دیگری از این غفلت‌های فرهنگی درباره برج آزادی صادق است. نخستین عمارت سنگی کشور و پایتخت که اکنون فرسودگی و تخریب تدریجی بنای آن حاصل همین بی‌توجهی‌ها است.

نهری که زیر زمین رفت

روزگاری تهران به رودردها و نهرهایش شهرت داشت. یکی از نهرهای تأثیرگذار در شکل‌گیری محله، نهر «فیروزآباد» بود. این نهر از کوه‌های «فرحزاد» سرچشمه می‌گرفت و جوشان و خروشان از اراضی جی، مهرآباد، «اریانا»، «بریانک» و «سلیمانیه» و خیابان «فروین» سرزایر می‌شد و به «شهر ری» می‌رسید. تصویر این نهر برای تهران‌نشینان و تهران‌شناسان با تصویر بانوانی که در کنار نهر لباس یا ظرف می‌شستند ی‌سا کودکانی که با شیطنت آبتنی و بازی می‌کردند، گره خورده است. پوشش گیاهی با طروات در حاشیه نهر شکل گرفته بود که خانه‌سازی را هم رونق می‌بخشید. موقعیت نهر فیروزآباد در منطقه ۹ در خیابان شهید دستغیب غربی، خیابان شهید «اکبر تبارکی» و میدان «همرزان» است. تا قبل از دهه ۶۰ نهر باز بود اما پس از پیروزی انقلاب اسلامی با رویکرد توسعه شهری، روی نهر در مناطق مختلف پوشانده شد. البته پیش‌تر، در زمان ساخت فرودگاه مهرآباد، بنا به دلایل نظامی و امنیتی، نهر فیروزآباد در محدوده مهرآباد کور شده بود.

محل شهادت، جی

همه اهالی محله داستان امامزادگان عبدالله و زید(ع) را می‌دانند. آن‌طور که قدیمی‌های محله تعریف می‌کند بعد از واقعه کربلا امامزاده عبدالله(ع) همراه برادر کوچک‌تر خود زید(ع)، برای رهایی از ظلم حاکمان به ایران و بعد به تهران آمدند اما در نزدیکی مکانی با نام «جی»، به دست مأموران حاکم وقت، به شهادت رسیدند. سال‌ها بعد هم اهالی در محل شهادت امامزادگان بنایی ساختند تا زیارتگاهی برای عاشقان اهل‌بیت(ع) باشد. اما سال ۱۳۴۸ که سیلی بزرگ، تهران به‌ویژه بخش‌هایی از جنوب و جنوب غرب تهران را زیر آب برد، بقعه مبارک امامزادگان(ع) نیز آسیب جدی دید. تا اینکه در دهه ۵۰، اهالی تصمیم گرفتند داستان امامزادگان را توسعه دهند توسعه‌ای که تا سال ۸۰ به طول انجامید و مجموعه‌های مذهبی، فرهنگی مانند کتابخانه، دارالقرآن و خیمه‌های معرفت پایه‌گذاری شد.

نامید. به تدریج این باغ‌ها که زمانی درختان «پرغفال» و «آلو» در آن بار می‌داد و تفرجگاهی مجلل و با صفا بود، تغییر کرد و در دهه ۷۰ به بوستان «کوکب»، یکی از چند بوستان کوچک این محله تبدیل شد.

ساخت‌وساز بی‌رویه قنات را خشکاند

پیش از اجرای لوله‌کشی شهری در پایتخت حدود سال ۱۳۳۴، تأمین آب مصرفی تهرانی‌ها از طریق حدود ۵۰۰ رشته قنات کوچک و بزرگ «آب سبک»، «آب شاهی»، «آب دهی»، امکان‌پذیر بود. قنات‌ها و چشمه‌هایی که به سبب ساخت‌وسازهای بی‌رویه و ایجاد مسیرهای زیرزمینی حمل‌ونقل خشک شدند. آن زمان مرسوم بود هر عیان و اشرافی یک قنات داشته باشد و از مزاد آب آن قنات، مردم عادی و رعیت بهره‌مند شوند. البته برخی از قنات‌ها هم وقتی بودند که آب آن به مزارع، مراتع و خانه‌های کاه‌گلی می‌رسید، بر اساس موقعیت نقشه قنات تهران در منطقه ۲، ۹ رشته قنات اصلی شمال جی - دکتر هوشیار و مهرآباد وجود داشت که آبیاری فضاهای سبزی از طریق آنها انجام می‌گرفت. اما گسترش ساخت‌وسازها در شمال و شمال غرب تهران، مسیر آب به سوی این قنات‌ها را مسدود کرد و اکنون دیگر خبری از قنات‌های پر آب منطقه نیست. به گفته «مجدد لهراسبی»، رئیس اداره مسیل‌ها و قنات شهرداری منطقه ۹، سال‌ها از خشکیدن شدن قنات‌های منطقه می‌گذرد. امتیازی که اگر همچنان فراهم بود، ضمن بهره‌مندی از آنها به‌عنوان میراث فرهنگی و معماری، مصرف آب در آبیاری‌های شهری به حداقل می‌رسید.

آسیاب بزرگ پایتخت

هر چند نشانی از سازه آسیاب قدیمی محله سرآسیاب مهرآباد باقی نمانده است اما ریش‌سفیدان و قدیمی‌ترهای این محله به خوبی به یاد دارند در بیش از ۵۰ سال گذشته، همه تهران‌نشینان، محله آنها را با یک آسیاب بزرگ می‌شناختند. درست در جنوب شرقی فرودگاه مهرآباد که اکنون خیابان شهید «صفری» و ۴۵ متری «زرد» واقع شده است. کشاورزان، غلات زمین‌های اطراف را به آنجا می‌برد تا آسیاب کنند. بر اساس استناد تاریخی موجود، بیشتر زمین‌های محله زیر کشت گندم بوده و کشاورزان از این آسیاب برای آرد کردن زمین‌های به دست آمده استفاده می‌کردند. گواه این موضوع، قد برافراشتن ۲ کارخانه آرد با نام‌های «آرد تابان» و «آرد ممتاز» در نزدیکی آن است. سال‌ها گذشت و هنوز هم اهالی، محله را به «سرآسیاب» می‌شناسند اما نشانی از بقایای آسیاب قدیمی برجای نمانده است. بسیاری از ساکنان بومی محله می‌گویند اکنون، چند واحد مسکونی به جای آسیاب ساخته شده است. آسیابی که تقریباً از اوایل دهه ۵۰ غیرفعال و تخریب شد. نسل جدید و ساکن این محله، هیچ چیز از شکل و شمایل این سازه قدیمی نمی‌دانند.

احمد مسجدجامعی، عضو شورای اسلامی شهر تهران:

آرشیو تخصصی از هویت تهران نداریم

کارشناسان و شهروندان از هویت‌های مکانی فراموشی شده منطقه ۹ می‌گویند

سحر جعفریان

هر شهر و محله‌ای هویت خود را از ویژگی‌ها و عناصر محیط طبیعی و اجتماعی فرهنگی خود باز می‌یابد: عناصری که یک محله را از دیگر محله‌ها تمییز می‌دهد. چنین مؤلفه‌هایی یک امتیاز ویژه برای هویت‌سازی، ایجاد جذابیت‌های گردشگری و جذب مشارکت‌های مردمی در سایه بروز حس تعلق به محله و همبستگی درونی ساکنان آن به شمار می‌آیند.
نهمین تکه از پایتخت هم با توجه به پیشینه طبیعی و فرهنگی از جمله مناطق قدیمی پایتخت است که نمادهای مختلفی هویتی از جمله مکان و افراد تأثیرگذار را در خود جای داده است، نمادهایی که هنوز هم با گذشت سال‌ها و گسترش مرزبندی محله‌ها و جابه‌جایی قومیت‌ها در آن، به تعریف روایت‌هایی دیرین می‌پردازند. اما انگار رشد پرشتاب شهرنشینی و تغییر رویکرد مدیریت شهری در دوره‌های مختلف، غبار فراموشی روی هویت‌های مکانی محله‌ها پاشیده است. اکنون سؤال اینجاست که برای بازشناسی المان‌های هویتی محله‌های این تکه از پایتخت چه راهکاری را باید درپیش گرفت. با این سؤال به گفت‌وگو با اهالی، کارشناسان و مدیران شهری پرداختیم. ▶

باغی که بوستان شد

قدمت محله «مهرآباد» به بیش از ۱۰۰ سال می‌رسد. روزگاری زمین‌های کشاورزی

و باغ‌های پربراری در آن جای داشت و نهری روان از پای آنها به آرامی می‌گذشت. تا اینکه در دهه ۴۰ خورشیدی بنا به روایتی در جریان زمین‌خواری‌های سیاسی، زمین‌ها، املاک و باغ‌های «حسین‌آباد» «مهرآباد» به

«عصمت‌الدوله»، (مادر معیرالممالک از درباریان ناصری) رسید. البته برخی می‌گویند زمین به اشرف‌زاده‌ای با نام «نظام‌السلطنه» تعلق داشت. زمانی که «مهری» دختر نظام‌السلطنه، جوان مرگ شد، باغ‌ها و زمین‌های خود را «مهرآباد»

مرزبندی نواحی و محله‌ها چگونه جابه‌جا می‌شود؟

تغییر در نقطه صفر مرزی

مهدی اسماعیل پور گنگ

چند سال پیش بود که موضوع تغییر مرزبندی مناطق، نواحی و محله‌ها مطرح شد. طرح و نقشه‌هایی که فارغ از درست و غلط بودن یا داشتن قابلیت و ظرفیت اجرا، هدف از آن ارائه خدمات بهتر به شهروندان و توزیع مناسب‌تر امکانات و سرنه‌ها بود. چیزی شبیه به آنچه که اغلب کلانشهرهای بزرگ جهان به شکل و صورت‌های گوناگون و مناسب با شرایط و ظرفیت خود، اجرا کرده بودند. اصل و کلیت آن طرح قدیمی در گذر زمان و هیاهوی تغییرات پی در پی شهرداران تهران گم و به فراموشی سپرده شد تا اینکه خبر رسید، مدیریت شهری دوباره روی این موضوع کار می‌کند و قرار است در برخی از مناطق مانند ۵ و ۲۱، مرزبندی محله، دستخوش تغییر شود. با «حامد اخوان»، معاون برنامه‌ریزی شهردار منطقه ۲۱، پیرامون این موضوع به گفت‌وگو نشست. ایم که می‌خوانید. ►

اوایل آذر ماه سال ۱۳۹۵ بود که خبرهایی با عناوین و تیتروایی چون «اصلاحات تقسیمات شهری تهران» یا «طراحی تهران جدید»، در رسانه‌ها منتشر شد که بر اساس آن قرار بود نقشه و مرزبندی مناطق، نواحی و محله‌های پایتخت تغییر کند و به‌طور کلی دگرگون شود. هدف از انجام این طرح، برقراری توازن و یکدست شدن میزان خدمات شهرداری به همه محله‌ها و شهروندان در هر گوشه‌ای از پایتخت بود. در آن زمان ۳ طرح مطرح بود. کاهش مناطق ۲۲گانه به ۱۱ منطقه جدید، یکی از طرح‌های پیشنهادی

یکی دیگر از ویژگی‌های طرح پیشنهادی

برای تهران جدید، تغییر نامگذاری مناطق بود. به این شکل که به جای به کار بردن شماره و عدد برای هر منطقه، از یکی از نام‌ها و اسامی شاخص آن محدوده استفاده شود. برای مثال، در نقشه‌های منتشر شده از ادغام مناطق ۲۱ و ۲۲، منطقه‌ای جدید به نام «چیتگر» تشکیل شده بود. یا مناطق ۵ و ۹، با تغییر مرزبندی با مناطق هم‌جوار، به مناطق جدیدی با اسامی «پردیسبان» و «مهرآباد» تغییر نام و ساختار داده بودند. البته این تنها یکی از ۳ الگو و مدل پیشنهادی مطرح شده بود. یکی دیگر از طرح‌های پیشنهادی، ادغام مناطق کوچک‌تر مانند ۹ و ۱۰ با یکدیگر بود تا در مجموع، تهران ۱۵ یا ۱۷ منطقه داشته باشد. مدل سوم، حوزه‌بندی پایتخت بود. چیزی شبیه به آنچه که در «همشهری محله» شاهد آن هستیم. در این طرح، تهران به ۷ حوزه شمال، جنوب، مرکز، شمال شرق، شمال غرب، جنوب شرق و جنوب غرب تقسیم‌بندی می‌شد. این طرح‌ها و الگوهای پیشنهادی که عنوان می‌شد، بخشی از طرح مطالعاتی بود که از سال ۱۳۹۲ آغاز شده بود. به هر حال این موضوع پس از رسانه‌ای شدن، نزدیک به ۳ سال مسکوت ماند و دیگر خبری از آن نشد و حرفی از آن به میان نیامد.

طرحی نو در انداخته می‌شود

شاید یکی از عمده دلایلی که موجب شد این طرح به‌طور کلی به محاق برود، جابه‌جایی‌های پی در پی مدیران شهری پایتخت(از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۷، ۵ نفر در دوره‌های زمانی مختلف، مدیریت شهری پایتخت را به عهده داشتند) و حاشیه‌های پس از آن بود که اجازه

نمی‌داد شهرداری تهران روی چنین طرحی تمرکز کرده و یک مدل و الگوی مناسب که بر اساس امکانات و واقعیت‌ها قابلیت اجرا باشد، نهایی کرده و به مرحله اجرا درآورد. تا اینکه در اواسط تیرماه خبر رسید در برخی از مناطق از جمله منطقه ۲۱، مرزبندی محله‌ها و نواحی با هدف خدمات‌دهی بهتر به همه محله‌ها و شهروندان تغییر خواهد کرد. هرچند این طرح، متفاوت از طرحی است که حدود ۳سال پیش مطرح شد و از مدل و پلن‌های آن پیروی و الگوبرداری نمی‌کند و قرار است طرحی نو در انداخته شود.

تجدید نظر در مرزبندی‌ها

معاون برنامه‌ریزی شهردار منطقه ۲۱ با اشاره به تغییر مرزبندی نواحی و محله‌های این محدوده از شهر تهران، درباره جزئیات این طرح به همشهری محله می‌گوید: «چند وقت پیش بود که دستورکاری از سوی معاونت امور مناطق و مرکز مطالعات شهرداری، مبنی بر بازنگری و تجدید نظر در مرزبندی محله‌ها و نواحی به شهرداری منطقه ۲۱ ابلاغ شد. پس از آن، جلسه‌های مختلفی در این‌باره برگزار کردیم که از جمله آن جلسه‌ای بود که به اتفاق معاون‌های شهرسازی، خدمات شهری و شهرداران نواحی با حضور شرکت مشاوره که در زمینه این طرح با شهرداری تهران همکاری دارد، برگزار شد. اکنون این موضوع در مرحله بررسی‌های اولیه و ارائه طرح‌های پیشنهادی است و روی ۳ تا ۴ سناریو پیشنهادی کار می‌کنیم در بررسی کنیم که کدامیک برای ارائه و اجرا بهتر و مناسب‌تر است و تا رسیدن به طرح و نتیجه نهایی و تعیین جزئیات

معاونت

مور مناطق و مرکز مطالعات شهرداری، مبنی بر بازنگری و تجدید نظر در مرزبندی محله‌ها و نواحی به شهرداری منطقه ۲۱ ابلاغ کرد

طرحی بسیار دقیق و کارشناسی شده

معاون شهردار منطقه ۵ با اشاره به میزان رشد جمعیت در این محدوده از شهر تهران، می‌گوید: «بیشترین حجم ساخت‌وساز و افزایش جمعیت در این منطقه است و همچنان این موضوع روند صعودی دارد و رو به افزایش است. در برنامه‌ریزی‌ها باید به این موضوع توجه شود. با مرزبندی کنونی در حق محله‌های نواحی ۳ و

۷ ظلم می‌شود. شهردار این نواحی به هر اندازه که توانا و کاربلد باشند، باز در رسیدگی و اداره امور دچار مشکل می‌شود. برای مثال در ناحیه ۳، شهردار ناحیه برای اینکه از محل استقرارش در محله «باغ فیض» به قسمت شمالی ناحیه یعنی «حصارک» قصد برود، باید حدود ۳۰ کیلومتر طی کند. توجه داشته باشید که این محدوده حریم

آن، هنوز فاصله داریم. هدف از اجرای چنین طرحی این است که نواحی تقویت شود و برخی از محله‌ها که در زمینه خدمات و امکانات ضعیف ترند، قوی‌تر شوند. بدون شک اگر بخواهیم این‌گونه گمان کنیم که مرزبندی‌های قدیمی غیرقابل تغییر است، از مرزبندی‌های جدید می‌تواند روی مدیریت بهتر شهر تأثیر زیادی داشته باشد. این کار به هیچ عنوان، سهل و آسان نیست. این چون خدمت‌رسانی بهتر، بالاتر رفتن رفاه شهروندان و تقویت اقتصاد محله‌ها، بهتر شدن آینده و چشم‌انداز محله‌ها و افزایش سرنه‌ها کمک کند. در طرح و مرزبندی که ارائه می‌شود، باید دقت بالایی داشته باشیم که برای مثال سراهای محله و مجموعه‌های ورزشی در محله‌ها باقی بمانند و درست توزیع شوند. یعنی این‌گونه نشود که یک محله ۲سرا یا مجموعه ورزشی داشته باشد و یک محله بدون سرا و امکانات ورزشی بمانند. جزئیات و ملاحظات زیادی وجود دارد که لازم است همه آنها در نظر گرفته شود.»

برقراری توازن در محله‌ها

«حامد اخوان»، درباره اینکه با اجرای این طرح به چه اندازه می‌توان به برقراری عدالت بین محله‌ها امیدوار و خوشبین بود، این‌گونه توضیح می‌دهد: «عدالت تعریف و تفصیلهای متفاوتی دارد و از دیدگاه هر شخصی می‌تواند یک معنا و مفهوم متفاوت داشته باشد. بنابراین گمان می‌کنم اگر بگوییم اجرای این طرح به برقراری توازن بین محله‌ها منجر خواهد شد، بهتر و دقیق‌تر است. شهروندی که در ناحیه

تقسیم‌بندی

باید به شکلی باشد که مرز و محدوده محله‌ها که هر کدام قدمت و هویت مستقل و تاریخی خود را دارند، دستخوش تغییر نشود

مسئول

تغییر مرزبندی به شرط مطالعه و کارشناسی

مجید فراهانی عضو شورای اسلامی شهر تهران درباره موضوع تغییر مرزبندی مناطق، نواحی و محله‌ها به همشهری محله می‌گوید: «در مجموع هرگونه تغییر ساختار اگر بر اساس مطالعه و کارشناسی شده باشد مفید است. انجام هر کاری بدون مطالعه، ارزیابی و کارشناسی ایراد و اشکال دارد. در نتیجه هرگونه تغییر در ساختار و محدوده محله‌ها، نواحی یا مناطق باید بر اساس کار کارشناسی باشد. باید نظر مرکز مطالعات به‌عنوان

مجید فراهانی
عضو شورای شهر

قلب کارشناسی شهرداری تهران را در این خصوص مدنظر قرار داد. منظور از کارشناسی این است که بررسی کنیم تغییرات ایجادشده چه تأثیراتی خواهد داشت و در پی آنچه اتفاقاتی خواهد افتاد؟ در شهر تهران پروژه‌ای با هزینه بیش از ۱۰ هزار میلیارد تومان ساخته شد و به‌طور مشخص تونل و پل صدر را می‌گویم، اما بعداً مشخص شد تأثیرات ترافیکی آن در منطقه آن‌گونه که پیش‌بینی‌شده بود و انتظار می‌رفت نیست. برای تغییر مرزبندی و محدوده محله‌ها و نواحی و مناطق باید بررسی و مطالعه دقیق صورت بگیرد که پس از انجام این کار تأثیرات ترافیکی، محیط‌زیستی، جمعیتی، خدمات‌رسانی، فرهنگی، رضایتمندی شهروندی و دیگر موارد چگونه خواهد شد. اگر پس از ارزیابی و مطالعه و کارشناسی‌های دقیق و علمی به این نتیجه رسیدیم که تصمیم و کار سنجیده‌ای است آن‌وقت آن را اجرا کنیم. عالمان علم مدیریت می‌گویند با توجه به تغییرات جمعیتی و تغییرات محیطی لازم است هر ۴ سال یک‌بار تغییر ساختار صورت بگیرد. بنابراین اصل موضوع خوی و صحیح است و فقط باید اطمینان حاصل کنیم که تغییرات انجام‌شده ما را به هدفمان یعنی رضایت شهروندی و بهتر شدن ارائه خدمات می‌رساند.»

منطقه ۵ از تغییر مرزبندی نواحی ۳ و ۷ بدون دخل و تصرف در محله‌ها خبر می‌دهد و به همشهری محله می‌گوید: «مرکز مطالعات، پروژه تغییر محله‌ها و نواحی در برخی از مناطق شهر تهران را ابلاغ کرد که منطقه ۵ با توجه به وسعتی که دارد، در اولویت است. در مطالعات و بررسی‌ها به تفکیک سرنه محله‌ها مورد بررسی قرار گرفت و مقرر شد براساس نیاز موجود، نواحی ۳ و ۷ منطقه، هرکدام به ۲ ناحیه تقسیم‌بندی شوند.

هم‌چنین، این تقسیم‌بندی باید به شکلی باشد که مرز و محدوده محله‌ها که هرکدام قدمت و هویت مستقل و تاریخی خود را دارند، دستخوش تغییر نشود. به این معنا که بخشی از یک محله به محله دیگر الصاق نشود. برای مثال، محله‌های «باغ فیض»، «مهرآباد»، «کن» و «حصارک» با توجه به هویت و تاریخچه‌ای که دارند، در تغییر نواحی ۳ و ۷ باید به همان شکل و اندازه باقی بمانند.» «فاطمه‌السادات حمیدیان»، بر این باور است وسعت زیاد این نواحی موجب شده تا ارائه خدمات و نظارت به خوبی و در حد مطلوب نباشد: «منطقه ۵ دومین منطقه وسیع تهران به شمار می‌رود. اما تنها از ۷ ناحیه تشکیل شده است. این در شرایطی است که محدوده حریم را نیز داریم. منطقه ۴ که از منطقه ۵ وسیع‌تر است، ۹ ناحیه دارد. این در شرایطی است که منطقه ۴ محدوده حریم ندارد. وسعت ناحیه ۳ به اندازه مساحت ۲ منطقه ۱۰ و ۱۷ است. بنابراین حجم کار در شهرداری این ناحیه از شهرداران برخی مناطق بیشتر و سخت‌تر است. بنابراین نیاز است ناحیه ۳ و هم‌چنین ناحیه ۷ به ۲ ناحیه تقسیم شوند.»

یک است، یکسری خواسته‌ها و توقعات از شهرداری دارد و شهروندی که در ناحیه ۳ سکونت دارد، خواسته و نیازهایی که طلب می‌کند متفاوت است. این تغییر مرزبندی باید منجر به این شود که خدمت‌رسانی شهرداری و سرنه و امکانات موجود به درستی بین همه محله‌ها و شهروندان تقسیم شود.»

جابه‌جایی برای ارائه خدمات بیشتر

معاون برنامه‌ریزی درباره احتمال تغییر و جابه‌جایی مرزبندی منطقه ۲۱ هم به همشهری محله می‌گوید: «جابه‌جایی مرزبندی منطقه هم به‌عنوان یک موضوع جانبی مطرح است. البته این موضوع در حال حاضر در دستور کار ما قرار ندارد و یک موضوع کلان و کلی است که به نظر امور مناطق و مرکز مطالعات شهرداری تهران بستگی دارد. می‌توان با جابه‌جایی مرزبندی‌های منطقه با مناطق هم‌جوار در یکسری از قسمت‌ها خدمت‌رسانی بهتری به محله و مردم داشت. این موضوع اگر قرار باشد که اتفاق بیفتد، بسیار بیشتر از موضوع تغییر مرزبندی نواحی و محله‌ها زمان بر خواهد بود چون چند منطقه باید درباره آن به جمع‌بندی برسند و مواردی چون طرح «تفصیلی نیز مطرح است، اما همان‌گونه که اشاره کردم، نباید این جور فکر کنیم که مرزبندی‌های قدیمی غیرقابل تغییر هستند، بلکه می‌توان برای بهتر شدن کارها، آنها را جابه‌جا کرد.»

تغییر مرز نواحی ۳ و ۷ بدون دخل و تصرف در محله‌ها

معاون برنامه‌ریزی و توسعه شهری

و ناحیه کوهستان نیز دارد! در چنین شرایطی نظارت و سرکشی مستمر، سخت و دشوار است. در چنین شرایطی، لزوم بازنگری در مرزبندی نواحی منطقه ۵ بیش از هر زمان دیگری بیشتر احساس می‌شود. طرحی که ارائه کردیم بسیار دقیق و کارشناسی شده است. طرح خوبی که همه نکات و ملزومات در آن دیده شده و قابلیت

اجرا شدن دارد. همان‌گونه که تأکید کردم، یکی از اولویت‌های ما دست نخوردن مرزبندی محله‌ها در این نواحی است که هرکدام قدمت‌دار و دارای هویت هستند. یعنی تقسیم‌بندی باید به شکلی باشد که محله‌ها دست نخورده بمانند. برای همین در این طرح بنا نداریم به محدوده محله‌ها دست بزنیم. تغییرات تنها ناحیه‌محور است.»

مینا کرمی
کار آفرین ساکن محلہ شہران